

W. BIEGAŃSKIEGO · W. CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·

BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKCJI ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

GONIEC CZĘSTOCHOWSKI

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY, EKONOMICZNY I LITERACKI.

Cena prenumeraty: miesięcznie 3 mk. 00 fen., kwartalnie 9 mk. 00 fen. za odroczenie do domu dopłaca się 20 centów miesięcznie. Cena pojedynczego numeru 18 fenigów.

Ceny ogłoszeń: za wiersz ośmiozłoty jednogodzinowy na I i II kol. 60 fenigów, na IV kol. 45 fenigów. Ogłoszenia drobne po 10 fenigów za wiersz.

Redaktor lub jego zastępca przyjmują interesantów codziennie z wyjątkiem dni świątecznych od godz. 10 - 2 po poł. Reklamsów nadeszłych redakcja nie zwraca.

Adres Redakcji i Administracji: CZĘSTOCHOWA, ulica Pańska, Mar. Nr. 28. - Telefon Nr. 5.

W oczekiwaniu doniosłych wydarzeń we Włoszech...

Wenecja zagrożona. Tysiące w niewoli. Czy koalicji uda się odwrócić niebezpieczeństwo? Tron może upaść. Groźne nastroje w armii i kraju.

Kłeska, jaką poniosła armia włoska w zupełności zasługująca na nazwę katastrofy. Bilans tej ostatniej nie da się jeszcze ustalić, gdyż ofensywa wojsk niemieckich i austro-węgierskich postępuje naprzód i każdy dzień przynosi nowe wiadomości o jej zwycięstwach i zdobyciach jak również o ciężkich stratach Włochów.

Znaczenie katastrofy jest tem większe, iż zbiega się ona z kryzysem wewnętrznym, który dojrzał już od dłuższego czasu, a w ostatnich miesiącach szacował się zabarczeniami i innymi wiele mówiącymi objawami.

Owoc trzyletnich przygotowań i krwawych wysiłków w kilka dni zmarnowany, wojska włoskie w pośpiesznym odwrocie lub poprostu w ucieczce opuszczają zdobyte miejscowości, pozostawiając w rękach zwycięzców całą armię jeńców i ogromną ilość broni.

Gdy przed oczyma zawiadzłego narodu rozwinię się i utwoni całkowity rozmiar katastrofy oraz jej naturalnych skutków, wydaje się więcej niż prawdopodobnym wybuch rewolucyjnego kryzysu. Nieraz zresztą wypowiedziano w prasie koalicyjnej obawy, że Włochom grozi to, co już nawidziło Rosję.

Wielki sukces nad wschodnim brzegiem rzeki, zmuszone natarciem do cofnięcia się, lub też wzięcie do niewoli.

Od doliny Fell do morza Adriatyckiego, lewy brzeg Tagliamento jest wolny od nieprzyjaciela.

Front macedoński. Na północno-zachód od Monasteru natarcie batalionów nieprzyjacielskich odparto z wielkimi dla nich stratami.

Pierwszy generał-kwatermistrz Ludendorff.

Komunikaty austriackie.

WIEDEN (B. W. T.) Urzędowo donoszą: 1 listopada:

Na froncie włoskim w kilku godzinach pojmano ponad 60,000 jeńców włoskich i zdobyto kilka setek dział.

Wojska austriackie i niemieckie stoją wszędzie nad dolną i średnią Tagliamento.

Austriackie Pobrzeże w całości oswobodzone.

liczą jeńców pozostało w rękach wojsk sprzymierzonych. W okolicy górnego Tagliamento pochodzą naszych armii ma zamierzony przez nas przebieg. W wielu miejscach musiano złożyć opór nieprzyjacielski.

Na innych widowniach wojny nie było ważniejszych wydarzeń.

Zastępca szefa sztabu generalnego v. Hoefler. Feldmarszałek-porucznik.

Nowy okres wojny. Po klęsce włoskiej.

BERLIN 3 | 11. Prasa berlińska poświęca wypadkom na froncie włoskim e wiele więcej uwagi niż dotychczas. Zdaniami najważniejszych dzienników, XII bitwa nad Isonezo wytworzy nową fazę wojny.

Wpływ tej bitwy na dalszy przebieg wypadków teraz jeszcze obliczyć się nie da, nie ulega jednak wątpliwości, że sprawa pokoju staje się teraz aktualniejsza, niż kiedykolwiek dotychczas.

Pomoc koalicji.

LUGANO 3 | 11. Agencja Stefania donosi, że na granice włoskiej przybyły oddziały pomocnicze francuskie i angielskie wraz z materiałem wojennym.

O rozmiarach pomocy sprzymierzonych, agencja Stefania nie wspomina.

mentu 80,000 żołnierzy wraz z setkami armat musieli się poddać w szeregach polnych.

Wczoraj rano zajęte zostało Grado przez wysadzone na ład oddziały marynarskie i strzelców z Triestu.

Ruch antymonarchiczny. ZURICH 3 | 11. Ruch antymonarchiczny we Włoszech przybrał rozmiastrzaszające.

Wybuch rewolucji jest nieunikniony. Wzburzone masy oczekują tylko na sygnał.

W wszystkich większych miastach zorganizowały się komitety rewolucyjne na wzór rosyjskich.

Sedan armii włoskiej. BERLIN 3 | 11. Dzisiejsza „Volkshelpe” pisze:

Podobnie jak w dniu 17 września dokonano zniszczenia stolicy pruskiej Sedan armii włoskiej.

Konkret musi wysłać znaczne posiłki, jeśli chce pokryć choćby tylko straty w jeńcach i działach.

Czyżby i królowa Adriatyku? BERLIN 3 | 11. „Journal de Genève” pisze:

Po ostatniej bitwie nad Tagliamento król Wenecji są przesadzone. Król Adriatyku przejąć będzie musieli strefy okupacji.

„Hertling kanclerzem.”

BERLIN 3 | 11. Według wiadomości z Berlina hr. Hertling został mianowany kanclerzem i przeszedł do urzędu. Król bawarski Ludwik telefonicznie wyraził swoją zgodę i zawiadomił hr. H. że stanowiska pryncypa bawarskiego gabinetu. Dalej donoszą że dr. Michaelis oraz dr. Helfferich ustępują ze swych stanowisk. Hr. Hertling ma z stałą funkcją w parlamencie zamieniając poprzedzającego hr. Hertlinga, natomiast kaiser walczyć zachowają się wyjątkowo.

Sprawa polska w Wiedniu.

WIEDEN 3 | 11 Z Wiednia donoszą dobieć z narodu. W trzech dniach dyskusji w sprawie polskiej wzięli udział biskup Teodorowicz, który zarządził, aby strażnicy się nie wzywaniem, a omawiając program Polski na najbliższe lata. Wskazywał, jak ma być kwestyj w Austrii w ogóle, a w innych krajach w szczególności mówiono, w przedmiocie do Niemiec, gdzie w sprawie polskiej istnieje bogata literatura.

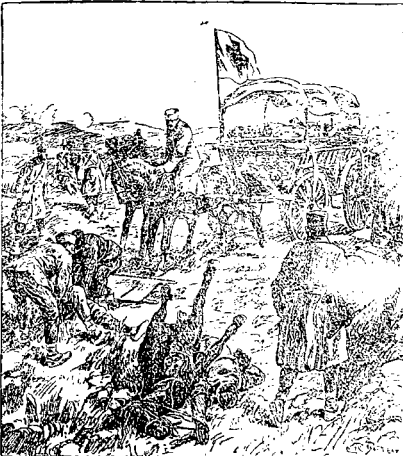
Powstała komisja z czwartku wojskowa, a władza policyjna, wskutek czego nie tylko oszczędzono, ale nawet idee są w porządku.

Mowa biskupa trwała godzinę. Osobna komisja ma być powołana do rozpatrzenia sprawy polskiej.

Nie wiadomo, czy może pora obiadowa była powodem, iż nie wzięli udziału w dyskusji, czy też wolało wysłuchać przed wyjazdem do Berlina.

W dyskusji nie ustawał w sprawie polskiej biskup Teodorowicz, który powiedział, że polska sprawa jest kwestją Krolowiczów.

Archiwizacja i dyskusja nie ustawał w sprawie polskiej biskup Teodorowicz, który powiedział, że polska sprawa jest kwestją Krolowiczów.

Sanitariusze armii austriackiej zbierają rannych po krwawej bitwie nad Isonezo.

Złamanie oporu Włochów.

Komunikat niemiecki. BERLIN. Urzędowo donoszą dnia 2 listopada:

Zachodni front. Front nast. tronu. Front macedoński.

Walka artyleryjska w Flandrii była wczoraj silną w kierunku Izery, a zwłaszcza pod D. K. m. n. d.

Między lasem Houthoulsta Lys nasza straż bojowa znajdowała się pod ciężkim ogniem przeszkodowym nieprzyjaciela.

Angielskie natarcie wywiadujące spęszły w wielu miejscach frontu na niczym.

Front wojsk niemieckich nastąpił 7 tronu.

Nad kanałem Oise-Aisne, oraz dłużej grzbietu Chemin des Dames, działalność bojowa artylerji wzmożła się znacznie.

Po kilkugodzinnym ogniu huraganowym mocne siły francuskie natarły pod Reay.

Przed nami zapanował się krwawy i długi dzień.

Wioski teren walk. Wzdłuż środkowego i dolnego Tagliamento „armie nasze weszły w styczność bojową z nieprzyjaciela.

Brylady włoskie, które trzymały

Znaczne przestrzenie ziemi włoskiej leżą poza frontem sprzymierzonych.

W ciągu jednego tygodnia utracił nieprzyjaciół 180,000 ludzi w jeńców i 1,500 dział.

Włoski front.

Nad dolną i średnią Tagliamento utrzymujemy kontakt z nieprzyjaciela.

Wojska włoskie, które próbowały utrzymać się jeszcze na wschód od rzeki, zostały odrzucone lub wycofane, przyczem ponownie kilka ty

Nad Tagliamento.

WIEDEN 3 | 11. Sygnalizowana przez pospieszne doniesienia cyfra 200,000 jeńców udaje się być bliższą prawdą, gdy się uwzględni rezultaty dnia wczorajszego, w którym do niewoli dostało się 180,000 jeńców.

W planowym wykonaniu ataku strażnik pobitego i cofającego się, sztabnika wojska gen. Pulkownik Schobalina, gen. v. Krausa i gen. v. Blawa, oraz armie E nad Isonezo doszły prawie wszędzie do linii środkowego i dolnego biegu Tagliamento.

Kiedy nawet ochrona przyczyną przerwana została przez Tagliamento.

Układ koalicyjny ze Szwecją

ROTTERDAM 3 | 11. Nieuwe Rotterdamse Courant donosi o układzie, że wkrótce zakupi polowe szwedzkiej rudy żelaznej, która do tąd w ilości 8 milionów ton wylazła z Niemiec wywożona była. Ma to oznaczać dla niemieckiego przemysłu wielki ościs, gdyż przemyślnicy ten posiada specjalnie do szwedzkiej rudy zastosowane maszyny, które obecnie będą musiały być zamienione. Słychać też, że koalicyja zawierała ze Szwecją porozumienie na mocy którego otrzymała dla swych transportów szwedzkie okręty.

Chwila bieżąca

- Dowództwo korpusu... czego we Włoszech objawia się nerwalnie Castelnou i...
- Taegliche Rundschau... Wicekanclerz dr. Heitler... się do dymisji.
- Rząd norweski zatrzymał... słonią i olejami oraz... wał zupełnie ten handel... kraju, jakoteż w stosunkach... nicznych.
- W Rzymie spełnił... nem samobójstwo... nady z... lersz hiszpański, Gallig...
- Według doświadczeń... skich, wyjedzie generał... niezadługim czasie z... Paryża.

do regulowania cen i wykazano ich wyzosc nad gospodarką państwową, która dla ukrócenia spekulacji posługuje się na znaczeniem cen przymusowych i w ten sposób obniża podaż, a nie ceny. Kooperatywy francuskie dzielą zapasy artykułów spożywczych równomiernie wśród członków, ostrzegają, by robieniem zapasów nie wpływać na podniesienie cen, wskazując członkom te artykuły, które znajdują się jeszcze w dostatecznej ilości. Taki sprawiedliwy podział przypominają system kartkowy z tą różnicą, że jest on dobrowolny a nie przymusowy.

Władze we Francji, oceniając doniosłość akcji spółdzielczej dla życia narodowego, dopomogli kooperatywom finansowo i zachęcały je do dalszej pracy w tym kierunku.

Gdzie sądzi, że kooperatywy po wojnie robić będą takie same postępy i kończy swe wywody temi słowy:

„Organizacje spółdzielcze na skromnym terenie swej dzisiejszej działalności wykazywały, jakby się dzieło w narodzie, w którymby zasady spółdzielcze zajmowały stanowisko dominujące.

Byłoby to społeczeństwo, nie mające innego celu, prócz troski o dobro swych obywateli. Kooperatywy wykazywały dalej, w jaki sposób można przeciwstawić się zła i niesprawiedliwościom indywidualnego sposobu działania, nie sięgając w każdym wypadku do zarządzeń przymusowych, zawsze dla ludności użytecznych.

Kiedy nadajdzie godzina odbudowy Francji — kooperatywno nie zostanie zapomniany”

Podług „Spolem“.

Co słychać nowego?

Niemca armii rosyjskiej.

Oficerowie zaręki petersburskiej odbyli zgromadzenie dla omówienia teraźniejszego położenia oficerów w armii rosyjskiej. Po długich rozprawach uchwalono rezolucję, która głosi, że niema obecnie, właściwie, ani autorytetu władzy, ani dyscypliny, wobec czego armia nie jest w możności bronić kraju.

Jestemy zdania, że nadeszła chwila, w której należy to ogłosić publicznie, aby nikt nie oddawał się złudzeniom, które musiałyby się skończyć rozczarowaniem.

Rozstrzelanie głosnej tancerki.

Według doniesień z Paryża, stracono tam głosną światową tancerkę, Mata Hari, zasądzoną przez władze francuskie za szpiegostwo.

Prawdziwe nazwisko brzmiało Marja Gertruda Zell. Dzienniki paryskie podawały tylko niejasno i ogólnikowe zarzuty, że oskarżona stała na usługach Niemiec, informując je o ruchach wojsk francusko-angielskich na północy Francji.

Los Maty Hari rozstrzygnięty został właściwie w dniu, w którym policja francuska ustaliła, że prawdziwe nazwisko głosnej artystki na brzmienie rdzennie niemieckie Zell, a nazwa indyjska „Mata Hari“ jest tylko o pseudonimem artystycznym. Wyrok śmierci wykonano o świcie w największej tajemnicy i z niebystwym pośpiechem.

Prawdy polityczne Małgorzaty Starzyńskiej.

Małgorzata Starzyńska, ogłasza w warszawskim „Głosie“ wiecz prawdy polityczne, które, jak mówi, każdy polak wieździeć i w nie wierzyć powinien, pod utratą zaufania rodaków.

Ze gdyby państwo wygadało, to mielibyśmy już Polaków od morza do morza, bez-od-... do oceanu.

- 1) Ze wszelkie prawa były w rękach niemieckich, a myśmy byli tylko niewolnikami, a nie obywatelami, w tym czasie, kiedy wojna była w naszym kraju, a myśmy byli tylko niewolnikami, a nie obywatelami.
- 2) Ze wszelkie prawa były w rękach niemieckich, a myśmy byli tylko niewolnikami, a nie obywatelami.
- 3) Ze wszelkie prawa były w rękach niemieckich, a myśmy byli tylko niewolnikami, a nie obywatelami.
- 4) Ze staropolskie warcholstwo szlachy nie zdemokratyzowało się, tylko ogarnęło wszystkich.

- 5) Ze endecja zaślubiła socjalizm w kapłanie masoński.
- 6) Ze jeśli wytrwamy w pasywności, to na kongresie pokojowym stanowczo otrzymamy głos — zarzytanego barana.

Pierwsze kroki Rady Regencyjnej.

Pierwszym zadaniem Rady regencyjnej po intronizacji jest powołanie prezidenta ministrów, którego zatwierdzenie zastrzegły sobie rząd państw okupacyjnych. Akta rządowe Rady regencyjnej, jak opiewa art. 3 patentu Cesarskiego z dn. 12 września, kontrasygnuje odpowiedzialny prezydent ministrów. To też dopóki nie będzie zatwierdzony prezydent ministrów, nie ukaze się żaden akt rządowy Rady.

Rada regencyjna wskazała rządom mocarstw okupacyjnych Adama hr. Tarnowskiego, jako kandydata na prezesa ministrów. Stawiając tę kandydaturę na stanowisko premiera rządu Królestwa, Rada regencyjna jest w zgodzie z życzeniami większości czynnych stronników politycznych.

Rada Regencyjna a Komisja Przejściowa.

W chwili obecnej stosunek komisji przejściowej T. Rady stanu do Rady regencyjnej jest taki, że komisja przejściowa oddała się do rozporządzenia Rady regencyjnej, prowadzi w dalszym ciągu czynności w zakresie prac już rozpoczętych, co zaś do nowych spraw — to Rada regencyjna zastrzegła sobie prawo decyzji.

Nominacje wyższych urzędników przez komisję przejściową mogą nastąpić również tylko za zgodą Rady Regencyjnej.

W przyszłym tygodniu ma się odbyć wspólne posiedzenie Rady regencyjnej z komisją przejściową.

Radca prawny.

P. Wincenty Biskupski, adwokat przysięgły i obrońca konsystorski, powołany został w charakterze radcy prawnego Rady regencyjnej.

Adjutanci regentów.

Dowiadujemy się, że do każdego z członków Rady regencyjnej zostają przydzieleni w charakterze stałych przyocznych adjutantów: por. Drewnowski do kr. arcybiskupa Kakowskiego, por. hr. Kostoprowski do Zdzisława ks. Lubomirskiego i por. Gorko do Józefa Ostrowskiego.

Oświadczenie P. P. S.

Wobec tego, iż wicemarszałek, p. Mikułowski-Pomorski, w swoim przemówieniu na Zamku w d. 27 z.m. wyraził się, że już w marcu r. b. zmarły s. p. Włodzimierz Kunowski przedstawił w b. Radzie stanu wniosek ustanowienia regencji, Contr. kom. rob. P. P. S. oświadcza, iż Włodzimierz Kunowski wniosek swój przedstawił bez wiedzy i zgody partji i że wniosek ten przeciwny był jej stanowisku.

Sejm Królestwa Polskiego.

Komisja sejmowo- konstytucyjna b. Tymoz. Rady Stanu przyjęła po pięciomiesięcznej pracy projekt konstytucji Królestwa, której plan i główne treść głosił dr. Z. Cybichowski, profesor nauk prawnych w uniwersytecie warszawskim.

Wielkie znaczenie mają też posta-

nowienia konstytucji, że król winien stać zamieszkiwać w granicach państwa i nie może, bez zgody sejmu, być naczelnikiem innego państwa. Monarcha polski ma rządzić krajem nie z odległości przez wicekróla lub namiestnika, lecz rezydować musi na polskiej ziemi.

Sejm Królestwa składać się ma z dwu izb: senatu i izby poselskiej, jak było za dawnych czasów.

Prawo wyborcze jest, według projektu komisji, powszechne, tajne, bezpośrednio, równe i stosunkowe. Każdy obywatel, mający 26 lat wieku, ma prawo wyborcze, choć nawet czytać i pisać nie umie.

Komisja przyjęła system wyborów stosunkowych, czyli proporcjonalny w formie ligodnej. Zasada proporcjonalności, uchodząca w seczach przedstawiającej liczby publiczności za najlepszą, wywiera dobitny wpływ w razie utworzenia wielkich okręgów wyborczych, np. 10-mandatowych. Komisja przyjęła zasadę tryumandatuowych okręgów, liczących 160 — 200 tysięcy mieszkańców, tak, że jeden poseł przypada na 60.000 ludności.

Wielkie trudności nastąpiła sprawa składu senatu. Ze nie może być ciemem wyłącznie mianowanym, na to zgodził się wyższy. Ale jedni domagali się aby połowa senatu była obywatelska, inni żądali, aby dwie trzecie członków wchodziły do senatu na podstawie wyborów.

Liczebny skład senatu odpowiadać ma dwóm trzecim ustawowej liczby posłów, jeśli np. posłów będzie 200, senatorów będzie 135. Posłów wybiera się na 5 lat, senatorów na 10 lat, ale połowa senatorów wybranych ustępuje co 5 lat.

Smiały napad bandytów w Sosnowcu.

Rabunek 25,000 marek.

Koresp. własna „Gońca Czes. ch.“ W ubiegłą środę o godz. 8 min. 20 wieczorem trzech bandytów dokonano niezwykły smiałego napadu na J. Silberzłaga, utrzymującego kantor wymiany przy ul. Modrzejskiej Nr. 3.

P. Silberzłag po zamknięciu kancera o g. 8 wieczorem zabrał ze sobą torbę, w której znajdowało się w walucie rosyjskiej, austriackiej, niemieckiej, polskiej, oraz w innych papierach (loterie miejscowe i zagraniczne) z g. 25 tys. marek.

Z torbą tą p. S. udał się do domu przy ul. Targowej, gdzie zamieszkuje stałe. W bramie domu oczekiwało na przybycie p. S. trzech bandytów, uzbrojonych w rewolwery, którzy dali do napadniętego 3 strzały i zabrawszy cenną torbę zbiegli.

Rannego odwieziono do szpitala żydowskiego, gdzie skonstruowano 3 rany, przyczem lewe oko wypłynęło, nos został przetrzeźony, trzecia zaś kula trafiła w policzek prawy.

Przybyła na miejsce napadu policja wszczęła energiczne poszukiwania, uwieczono dobrym skutkiem, gdyż jednego z bandytów przytrzymał, którego ranny poznal.

Z Dąbrowy.

Ladny zapasik. Zarządzone rewizja u pikarza Miódownika wykryła zapasowy obciążony po cenach maksymalnych na 100.000 koron.

Z Warszawy.

Strępek w teście. Jego jaskółka nie była ostrzałem, weli ocaładł w rozstrzelaniach w... (text is partially obscured and difficult to read due to image quality)

